

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
Кафедра міжнародного та європейського права**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
міжнародного та європейського права
27 серпня 2021 року,
протокол № 1 .

Завідувачка кафедри, кандидатка юридичних
наук, доцентка

_____ Олена ЧЕРНЯК

27 серпня 2021 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ІНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»
для підготовки на першому рівні
здобувачів ступеня бакалавр
за спеціальністю 293 Міжнародне право
галузі знань 29 Міжнародні відносини

РОЗРОБНИК

доцентка кафедри міжнародного та
європейського права

_____ Світлана ЛОЗІНСЬКА
27 серпня 2021 року

асистент кафедри міжнародного та
європейського права

_____ Андрій ІВАНИЦЬКИЙ
27 серпня 2021 року

м. Хмельницький
2021

**Освітньо-професійна програма «бакалавр»
 Спеціальність 293 Міжнародне право
 галузі знань 29 Міжнародні відносини**

Назва навчальної дисципліни	РИМСЬКЕ ПРАВО ТА ЛАТИНСЬКА ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ
Викладач	Лекції, семінари, консультації: Лозінська Світлана Володимирівна - кандидат юридичних наук, доцент.
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Лозінська Світлана Володимирівна Електронна адреса: lozinskasvit@gmail.com ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6634-1575 GoogleScholar: https://orcid.org/0000-0002-6634-1575 Тел.: 097 380 64 23 (в робочі дні з 09.00 до 17.00)
Інформаційні ресурси	Код для приєднання в Google клас «Римське право»: «i2jug23» Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус №4, вул. Проскурівська, 57 ауд. 101: Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до екзамену: напередодні екзамену згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Цілі та особливості навчальної дисципліни	<p>Римське право та латинська юридична термінологія - це дисципліна, яка включає вивчення історичних витоків та розвитку правовідносин у Стародавньому Римі, надаючи можливість студентам набути знань та базового розуміння римського права. Дисципліна "Римське право та латинська юридична термінологія" є важливою для підготовки професіоналів, які можуть забезпечити входження України до світового співтовариства.</p> <p>Латинська юридична термінологія дає можливість зрозуміти сучасні процесуальні терміни та принципи, якими користуються юристи. Вивчення латинської фразеології є основою для вивчення римського права та загальних понять права, що використовуються у всіх країнах і мають латинське походження (алібі, аргумент, арбітраж, вето, кримінал, прокуратура, експертиза, юрист, юриспруденція тощо)</p> <p>Основними цілями дисципліни є засвоєння студентами знань та розуміння змісту основних положень та принципів римського права; особливості його виникнення та розвитку, аналіз основних джерел римського права, формування у студентів сучасного правового світогляду та мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності на основі досвіду римського приватного права</p> <p>Сучасний юрист повинен не тільки добре розуміти нормативні акти, а й розуміти природу та логіку їх побудови. Таке розуміння може дати можливість ретельного вивчення генезису та розвитку судової практики в цілому та деяких правових інститутів зокрема. Вивчаючи римське право юрист вчиться аналізувати норми права не тільки в ситуації, а й в динаміці історичного розвитку, що надає можливість всебічного оволодіння правовими знаннями та розвитку його професійної правосвідомості.</p> <p>В результаті вивчення дисципліни студенти повинні: <u>знати:</u></p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - основні поняття, категорії, принципи, інститути римського права; - відмінність римського приватного права від римського публічного права; - основні види джерел римського права; - види договірних зобов'язань, особливості позадоговірних зобов'язань; - основні повноваження власника, систему речових прав, інститут володіння; - види цивільних процесів; - особливості інтердиктного захисту, інститут позовної давності. <p><u>вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - продемонструвати ґрунтовні знання та розуміння особливостей правового положення різних верств населення у Римі; - виділяти підстави недійсності договорів; - розпізнавати основні види прав на чужі речі; - пояснювати основні принципи виконання зобов'язань; - з'ясовувати основні види споріднення в римській сім'ї, взаємовідносини між подружжям в залежності від виду шлюбу та взаємовідносини між батьком і дітьми; - аналізувати умови укладення шлюбу, підстави визнання шлюбу недійсним; - аналізувати системи спадкування, черги (класи) спадкоємців; - визначати ознаки та види юридичних осіб; - використовувати та проводити аналогію універсальності понять римського права з сучасним.
<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.. - ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. <p><u>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - СК1. Здатність застосовувати знання з основ римського права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. - СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів. - СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
<p>Результати навчання</p>	<p><u>Студент повинен продемонструвати такі результати навчання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. - Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. - Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. - Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

	<ul style="list-style-type: none"> - Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. - Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. - Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. 			
Місце дисципліни в логічній схемі (Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни)	<p>Курс навчання – 1-й, семестр – 1-й. Тип дисципліни - обов'язкова.</p> <p>Для успішного опанування дисципліни студенти повинні володіти знаннями навчальних дисциплін ОДПП 1.2.2. Історія держави і права України та зарубіжних країн.</p> <p>Дисципліна вивчається паралельно із такими спорідненими навчальними дисциплінами: ОДПП 1.2.1. Теорія держави і права, ОДПП 1.2.3. Історія міжнародного права.</p> <p>Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін: ОДПП 1.2.7. Цивільне право, ОДПП 1.2.12. Міжнародне публічне право.</p>			
Обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС 3,5/105 годин, у тому числі, самостійної роботи - 55 години, лекційних - 30 години, семінарських - 20 години.			
Форма навчання	Денна			
Мова викладання	Українська			
Формат вивчення навчальної дисципліни	Лекції, семінарські заняття, виконання самостійної роботи, консультації, екзамен тощо. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю	Години (лек. / сем. / СРС)	Тема	Методи навчання та форми поточного контролю	Максимальна кількість балів
	2/1/3	Тема 1. Поняття римського права	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення). Самостійні завдання (робота з довідковою літературою).	Лекція 1– 0,6 Лекція 2– 0,6 Семінарське заняття 1– 5 СРС – 1,4
	2/1/3	Тема 2. Джерела римського права		
	2/2/3	Тема 3. Особи	Під час лекційних занять (усний виклад,). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка – робота в мережі Інтернет та ін)	Лекція 3– 0,6 Семінарське заняття 2– 5 СРС – 1,4
	2/2/3	Тема 4. Сімейні правовідносини в Римі	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу) На семінарських заняттях (бліц-опитування,	Лекція 4– 0,6 Семінарське заняття 3– 5 СРС – 1,4

		дискусійні обговорення, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (індивідуальні завдання)	
2/1/3	Тема 5. Речове право Риму	Під час лекційних занять (усний виклад, дискусійні обговорення проблемних питань). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань, опитування) Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка – робота в мережі Інтернет та ін)	Лекція 5– 0,6 Лекція 6– 0,6 Семінарське заняття 4– 5 СРС – 1,4
2/1/4	Тема 6. Володіння		
2/2/4	Тема 7. Право власності	Під час лекційних занять (усний виклад, демонстрація відеоматеріалів, дискусійні обговорення проблемних питань). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань). Самостійні завдання (підготовка статистичної інформації по темі)	Лекція 7– 0,6 Семінарське заняття 5– 5 СРС – 1,4
2/2/4	Тема 8. Права на чужі речі	Під час лекційних занять (усний виклад, демонстрація відеоматеріалів). На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань). Самостійні завдання (робота з довідковою літературою).	Лекція 8– 0,6 Семінарське заняття 6– 5 СРС – 1,4
2/2/4	Тема 9. Загальне вчення про зобов'язання	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу.) На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка – робота в мережі Інтернет та ін)	Лекція 9– 0,6 Семінарське заняття 7– 5 СРС – 1,4
2/1/4	Тема 10. Загальне вчення про договори.	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу) На семінарських заняттях (бліц-опитування, дискусійні обговорення проблемних питань). Самостійні завдання (індивідуальні завдання)	Лекція 10– 0,6 Лекція 11– 0,6 Семінарське заняття 8– 5 СРС – 1,4

	2/1/4	Тема 11. Окремі види договірних зобов'язань	Під час лекційних занять (усний виклад). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань) Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка – робота в мережі Інтернет та ін)	
	2/2/4	Тема 12. Загальне поняття про позадоговірні зобов'язання	Під час лекційних занять (усний виклад). На семінарських заняттях (опитування). Самостійні завдання (есе)	Лекція 12– 0,6 Семінарське заняття 9– 5 СРС – 1,4
	2/2/4	Тема 13. Спадкове право Риму	Під час лекційних занять (усний виклад). На семінарських заняттях (дискусійні обговорення проблемних питань). Самостійні завдання	Лекція 13– 0,6 Семінарське заняття 10– 5 СРС – 1,4
	2/_/4	Тема 14. Вчення про цивільний процес	Під час лекційних занять (усний виклад). Самостійні завдання	Лекція 14– 0,6 СРС – 1,4
	2/_/4	Тема 15. Особливості кримінального права	Під час лекційних занять (усний виклад). Самостійні завдання	Лекція 15– 0,6 СРС – 1,4
	<p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни «Римське право» (у Google класі «Римське право» (код приєднання: i2jug23) та в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</p> <p>Екзамен усно-письмовий. Структура екзаменаційного білету включає 3 питання.</p>			
<p>Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Гримм Д. Д.</i> Лекции по догме римського права / Д. Д. Гримм ; под. ред. и с предисловием В. А. Томсинова. М. : Зерцало, 2003. 496 с. (Серия «Русское юридическое наследие»). 2. <i>Гринько С.Д.</i> Поняття та предмет зобов'язань за римським приватним правом. <i>Університетські наукові записки.</i> 2010. Вип. 3. 3. <i>Гринько С. Д.</i> Деліктні зобов'язання римського приватного права: поняття, система, рецепція: монографія. / За наук.ред. Є. О. Харитоновна. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2012. 724 с. 4. <i>Гринько С. Д.</i> Ідеологічне значення римського права. <i>Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць Одеської національної юридичної академії.</i> 2010. Вип. 30. С. 53-64. 5. <i>Гринько С. Д.</i> Рецепція римського приватного права як передумова систематизації європейського цивільного законодавства. Проблеми систематизації приватного права України та Європи : монографія. К. : НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. С. 55-78. 6. <i>Гринько С. Д.</i> Система зобов'язань за римським приватним правом та її рецепція в Україні. <i>Університетські наукові записки.</i> 2008. № 4. С. 104-108. 7. <i>Новицкий И. Б.</i> Римское частное право. М. : Юрист, 2003. 544 с. 8. <i>Підпригора О. А.</i> Римське право : підручник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 512 с. 			

	9. <i>Скрипилев Е. А.</i> Основы римського права. Конспект лекцій. М. : ОСЬ-89, 2003. 208 с. (Библиотека «ИСТОКИ»).
Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Здобуття балів за пропущені лекції та семінарські заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158). Студент відпрацьовує пропущені семінарські заняття згідно з графіком консультацій в усній формі. Зважаючи на епідеміологічну ситуацію завдання за пропущені семінарські заняття можуть надсилатись викладачу на пошту. Завдання для відпрацювання пропущених семінарських занять можуть включати виконання есе, заповнення таблиць, пошуку та опрацювання літератури з відповідної тематики.
Критерії оцінювання	1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158). 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf).
Можливість визнання результатів неформальної освіти	Здобувачу вищої освіти визнаються результати участі у конференції за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною, у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу (за умови наявності сертифікату). Кількість зарахованих балів залежить від тематики доповіді на конференції.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://www.univer.km.ua/)
Політика щодо інших питань	Вимоги викладача: <ul style="list-style-type: none"> - обов'язкове відвідування навчальних занять; - активність студента під час практичних занять; - своєчасне виконання завдань самостійної роботи; - відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях. Не допустимо: <ul style="list-style-type: none"> - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); - списування та плагіат. Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Римське право», є сумою балів за лекції, семінарські заняття та самостійну роботу плюс бали, отримані під час екзамену.
Зворотній зв'язок	1) Під час аудиторних занять, консультацій.

	2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті.
--	--

Обліковий обсяг – ___ ум.др.арк.